

De beste van de klas?

Onlangs werd de Global Pension Index weer gepubliceerd. Nu ben ik niet zo van de ranglijsten, maar deze lijst heeft altijd mijn aandacht. De pensioenstelsels van twintig landen worden vergeleken. En net zoals vorig jaar staat Nederland op de tweede plaats. Denemarken is de koploper. We zijn bijna het beste jongetje van de klas. Een tegenstrijdige conclusie. Want voor vele Nederlanders hangt er een korting van de pensioenen boven het hoofd. Ook bij ons pensioenfonds stijgt de spanning weer. Gaan we het redden? Ontspringen we voor de tweede keer de dans en voorkomen we de verlaging van alle pensioenen? Ik hoop het van harte.

Kijkend naar de lijstjes zie ik dat Nederland met name op houdbaarheid punten laat liggen. Denemarken en Zweden gaan ons voor. De intentie voor het toekomstbestendig maken van ons pensioenstelsel is er zeker. Met de introductie van een nieuwe pensioenregeling is Forbo daar vorig jaar al mee begonnen. Maar we zijn nog niet helemaal 'future proof'. Vanuit de overheid staan ons voor 2015 waarschijnlijk nog meer veranderingen te wachten. We zijn er dus nog niet, maar streven een hoger doel na: een toekomstbestendig pensioen. En als dat staat, worden we misschien wel weer het beste jongetje van de klas.

Harold Sieben
Bestuursvoorzitter

Uit de rode cijfers?

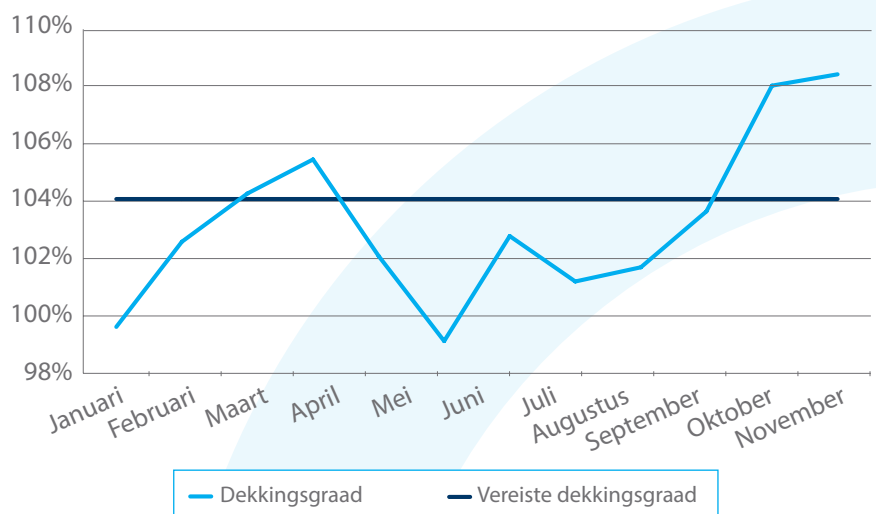
Aan het einde van dit jaar eindigt ook het herstelplan van Pensioenfonds Forbo. Als onze dekkinggraad eind december lager is dan 104,1% moeten we alle pensioenen verlagen. Sinds oktober is onze dekkinggraad voldoende. We hopen deze stijgende lijn natuurlijk voort te kunnen zetten! De vraag is of we uit de rode cijfers kunnen blijven.

De status nu

Eind november was de dekkinggraad 108,4%. Voldoende hoog om een korting te voorkomen. Maar we moeten een slag om de arm houden: de dekkinggraad blijft schommelen. Zodra de dekkinggraad eind december bekend is, publiceren we deze op www.pensioenfondsforbo.nl. Als we uw pensioen moeten verlagen, informeren we u hierover per brief.

Verloop dekkinggraad

In onderstaande grafiek ziet u het verloop van de dekkinggraad. Sinds oktober is onze dekkinggraad voldoende hoog. Maar zoals u kunt zien was de dekkinggraad in maart en april ook voldoende hoog, terwijl in mei de dekkinggraad weer te laag was. Door wisselende aandelenkoersen en een schommelende rente, blijft ook de dekkinggraad een beweeglijke graadmeter.

De lichtblauwe lijn moet eind 2013 hoger zijn dan de donkerblauwe lijn, anders zullen we genoodzaakt zijn uw pensioen te verlagen.

Interview **beleggingscommissie**

Om de (toekomstige) pensioenen van bijna tweeëneenhalf duizend (oud-)medewerkers van Forbo te kunnen uitkeren, belegt het pensioenfonds haar vermogen. In totaal wordt bijna 300 miljoen euro beheerd. Ton Keetlaer, voorzitter van de beleggingscommissie, licht in begrijpelijke taal toe welk beleid wordt gevoerd om het vermogen met beperkte risico's te laten groeien.

“Ons pensioenfonds zit in een herstelfase nadat onze dekkingsgraad in 2008 en 2011 onder de 100% zakte. De Nederlandsche Bank legt pensioenfondsen in dat geval beperkingen op met betrekking tot de risico's die je mag nemen. Dat is natuurlijk goed, want met uw en mijn pensioen moeten we voorzichtig zijn. Maar het is ook heel lastig. Om uit het dal te

komen, hebben we namelijk goede rendementen nodig. Maar rendement is onlosmakelijk gekoppeld aan risico. We zitten dus een beetje in een spagaat.

Eenzijds spelen we dus op safe. Dat wil zeggen dat we een groot deel van ons vermogen relatief veilig beleggen. Onder meer door te beleggen in obligaties van landen zoals Nederland en Duitsland. De rente daarop is met 1% tot 2% echter heel laag op dit moment. Ook hebben we de invloed van een veranderende rente grotendeels afgedekt. De rentestand heeft namelijk grote invloed op de dekkingsgraad. In 2012 profiteerden we van het afdekken van de (dalende) rente. En behaalden we een rendement op ons gehele

vermogen van 13,6%. Dit jaar stijgt de rente juist, maar profiteren we daar nauwelijks van omdat we de invloed van een veranderende rente hebben afgedekt.

Toch gaat het de goede kant op. We varen een zo scherp mogelijke koers wat betreft het risico dat we mogen nemen. We hebben dit jaar iets meer belegd in aandelen ten opzichte van 2012. Als we puur kijken naar onze aandelenportefeuille, hebben we de eerste 10 maanden van dit jaar zo'n 15% rendement behaald. Ik heb goede hoop het jaar positief te kunnen afsluiten met een dekkingsgraad van rond de 107%.”

Workshop **Crisisplan**

Pensioenfonds Forbo beschikt over een crisisplan. Dat is natuurlijk mooi, maar of dit ook werkt weet je pas na een crisis. Om op een volgende crisis te gaan wachten leek ons niet zo verstandig. Tijd voor een test! Het bestuur en een delegatie van de deelnemersraad van het pensioenfonds hebben een aantal bedachte en realistische crisissituaties in een workshop geoefend. Zo konden we testen of het crisisplan ons voldoende handvatten en richting gaf om deze diverse crisissituaties het hoofd te bieden. Na een leerzame middag ontdekten we dat niet alleen financiële risico's een rol spelen, maar ook de continuïteit van het bestuur en aansluiting bij de pensioenuitvoerder en vermogensbeheerder. We hebben een aantal verbeterpunten gevonden, waar het bestuur mee aan de slag gaat. We gaan daarom komend jaar meer van zulke testen doen, ook met externe partijen. Uiteindelijk moet alles goed op elkaar aansluiten, zodat we goed voorbereid zijn op wat de toekomst voor ons in petto heeft.

Wanneer kunt u met pensioen?

De AOW-leeftijd stijgt de komende jaren stapsgewijs naar 67 jaar. En ook de pensioenleeftijd zal hoogstwaarschijnlijk gaan stijgen naar 67 jaar. Moet u door deze veranderingen ook daadwerkelijk tot 67 jaar blijven werken? Het antwoord is aan u. Wanneer u met pensioen gaat, bepaalt u – tot op zekere hoogte – namelijk zelf.

65 jaar

De standaard pensioenleeftijd bij Pensioenfonds Forbo blijft in ieder geval tot en met 2014 65 jaar. Dat geldt én blijft gelden voor al het pensioen dat u tot 2015 heeft opgebouwd. Dat betekent dat uw pensioenuitkering standaard in gaat vanaf 65 jaar. Maar u heeft de keuze of u eerder met pensioen gaat (vanaf 55 jaar) of dat u later met pensioen gaat (tot de AOW-leeftijd). Ook kunt u ervoor kiezen om met deeltijd-pensioen te gaan: u blijft parttime werken en u gaat parttime met pensioen.

Naar 67 jaar?

Het is waarschijnlijk dat vanaf 2015 de pensioenleeftijd in één keer omhoog gaat naar 67 jaar. De Wet verhoging AOW- en pensioenrichtleeftijd stuurt daar namelijk op aan. Maar daarover moeten de sociale partners (ondermeer de vakbonden) nog een besluit nemen. Als de sociale partners besluiten de pensioenleeftijd te verhogen, geldt dit voor het pensioen dat u vanaf dan op gaat bouwen. Daardoor ontstaan er eigenlijk twee pensioenpotten: het pensioen dat u heeft opgebouwd met pensioenleeftijd 65 jaar en het pensioen dat u gaat opbouwen met pensioenleeftijd 67 jaar. Wanneer u met pensioen gaat bepaalt u nog steeds zelf. Het opgebouwde pensioen wordt herberekend naar de leeftijd waarop u met pensioen gaat. Het pensioen dat u eerder in laat gaan,

wordt lager. U ontvangt immers een langere periode pensioen. Het pensioen dat u op een later moment in laat gaan, wordt hoger. U start immers later met het ontvangen van uw pensioen.

AOW-uitkering

Naast het pensioen dat u via Pensioenfonds Forbo krijgt, krijgt u vanaf uw AOW-leeftijd ook een AOW-uitkering. De AOW-uitkering is dus ook een onderdeel van uw inkomen. De AOW-uitkering kunt u niet vervroegen of uitstellen. Als u eerder met pensioen gaat, dan dat u een AOW-uitkering krijgt, heeft u dus een periode minder inkomsten. Misschien kunt u deze periode wel overbruggen met eigen middelen. Maar u kunt het pensioen dat u via Pensioenfonds Forbo heeft opgebouwd ook uitstellen totdat u een AOW-uitkering krijgt.

Wanneer kan ik met pensioen?

U blijft zelf de regie houden over wanneer u met pensioen gaat. U kunt met behulp van de planner op onze website globaal berekenen hoeveel pensioen u krijgt als u eerder of later met pensioen gaat. Belangrijk is natuurlijk dat u uw vaste lasten en andere uitgaven kunt betalen van het (pensioen)inkomen dat u krijgt.

Hoe zat het ook alweer?

Variabel opbouwpercentage

Sinds 2013 kent de pensioenregeling van Pensioenfonds Forbo een variabel opbouwpercentage. Hoe zat het ook al weer?

Elk jaar dat u werkt, bouwt u een deel van uw uiteindelijke pensioen op. Hoeveel pensioen u jaarlijks opbouwt, is afhankelijk van het opbouwpercentage. Dit opbouwpercentage kan variabel zijn. In ons pensioenreglement is vastgelegd dat we streven naar een opbouwpercentage van 1,85%. Elk jaar wordt vooraf vastgesteld of een pensioenopbouw van 1,85% voor alle Forbo-medewerkers ook daadwerkelijk kan worden betaald van de ingelegde premie. Als blijkt dat er niet voldoende premie beschikbaar is, kunnen we een beroep doen op het premiedepot. Dit is een soort reservepotje dat we gebruiken om tegenvallers in de opbouw op te vangen.

Als de premie niet voldoende is én er niet voldoende geld in het premiedepot zit om de beoogde pensioenopbouw te betalen, wordt het opbouwpercentage van 1,85% verlaagd. Andersom werkt het ook: als blijkt dat de ingelegde premie hoger is dan de kosten van de beoogde pensioenopbouw, wordt het teveel aan premie in het depot gestort. In goede tijden bouwen we dus een reserve op voor mindere tijden.

Kandidaten gezocht voor verantwoordingsorgaan

De Wet Versterking bestuur en pensioenfondsen treedt vanaf 2014 in werking. Voor Pensioenfonds Forbo betekent dit dat de huidige deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan worden vervangen door één verantwoordingsorgaan. We zoeken nog kandidaten!

Functie

Het verantwoordingsorgaan fungeert als klankbord van het bestuur. Er is echt sprake van medezeggenschap. Wilt u zich inzetten voor de pensioenen van medewerkers en voormalig medewerkers van Pensioenfonds Forbo? Een aantal leden van de huidige deelnemersraad heeft al aangegeven door te willen gaan in het nieuwe Verantwoordingsorgaan, daarnaast zijn we nog op zoek naar minimaal twee kandidaten, zowel vanuit de groep medewerkers als gepensioneerden.

Eisen

Met de komst van de wet zijn ook de eisen die gesteld worden aan leden van het verantwoordingsorgaan

verzwaard. Maar laat u niet afschrikken door deze eisen. Pensioenfonds Forbo organiseert cursusdagen. Enthousiasme om aan de slag te gaan met de pensioenmaterie is erg belangrijk!

Stel u kandidaat!

Lijkt het u een uitdaging om met de pensioenmaterie aan de slag te gaan en denkt u graag mee met het bestuur? Neem dan contact op met Daniëlle Uitvlugt (Secretaris Bestuur) via danielle.uitvlugt@forbo.com of Phil de Boer (Secretaris Deelnemersraad en Verantwoordingsorgaan) via phil.de.boer@forbo.com. Zij kunnen u verder informeren over de functieprofielen en de bijbehorende competentie eisen.

Belastingtarieven en netto pensioen

Ontvangt u op dit moment een pensioenuitkering van Pensioenfonds Forbo? Het kan zijn dat u vanaf 2014 een lagere of juist hogere pensioenuitkering krijgt. Dit komt doordat de belastingtarieven elk jaar worden aangepast. Daardoor betaalt u misschien meer of juist minder belasting, waardoor uw netto uitkering verandert. Dit is niet het gevolg van maatregelen van het pensioenfonds.

Als aanpassingen in de hoogte van uw pensioen wel voortkomen uit maatregelen van het fonds, wordt u daar altijd schriftelijk van op de hoogte gesteld.

Colofon

PensioenNieuws is een uitgave van Stichting Pensioenfonds Forbo.

Stichting Pensioenfonds Forbo

Postbus 13

1560 AA Krommenie

T (075) 647 72 17

F (075) 647 77 01

www.pensioenfondsforbo.nl

pensioenfonds@forbo.com

Redactie & vormgeving

Bridgevest

Deze nieuwsbrief is informatief bedoeld en met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Er kunnen echter geen rechten aan worden ontleend.

Pensioenwetgeving in 2014

De pensioenregeling van Pensioenfonds Forbo verandert niet in 2014. De pensioenleeftijd blijft 65 jaar. Ook blijft het beoogde opbouwpercentage gehandhaafd op 1,85%. Onze pensioenregeling voldoet aan de fiscale eisen die vanaf 2014 gelden. We verwachten dat er vanaf 2015 wel een aantal zaken gaat veranderen, gebaseerd op de wetsvoorstellen die door het kabinet worden voorbereid.